Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● WWW.XS.UZ ● E-mail: Info@xs.uz ● 2017 йил 3 август, № 152 (6846) Пайшанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ПУХТА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ – ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 2017 йил 2 август куни умумтаълим мактаблари ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари ўртасида ўзаро интеграцияни таъминлаган ҳолда, 11 йиллик ўрта таълим тизимини жорий этиш, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизимини тубдан ислоҳ қилиш масалаларига бағишланган видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда Бош вазир ва унинг ўринбосарлари, тегишли вазирлик ва идоралар раҳбарлари, жойларда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари, халқ таълими ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими ҳудудий бошқармалари бошлиқлари, олий таълим муассасалари ректорлари, ўқитувчи ва педагоглар, жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Маълумки, давлатимиз раҳбари томонидан Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида аҳоли, жамоатчилик вакиллари билан ўтказилаётган учрашув ва мулоқотлар чоғида, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Халқ қабулхоналари ва Виртуал қабулхонасига ота-оналардан бўлаётган мурожаатларда умумтаълим мактабларида 10-11-синфларни ташкил этиш юзасидан кўплаб таклифлар билдирилмоқда.

Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази, олий таълим муассасалари ректорлари, кенг жамоатчилик вакилларидан тузилган ишчи гуруҳ аъзолари томонидан жойларда ота-оналар ва ўқувчилар ҳамда кенг жамоатчиликнинг 2017/2018 ўқув йилидан бошлаб 9-синф битирувчилари умумтаълим мактабларининг 10-синфларида, академик лицей ёки касб-ҳунар коллежларида ўқишни давом эттиришига оид фикрлари ўрганилди.

Бу жараёнда умумтаълим мактабларининг 466 минг нафар 9-синф битирувчисидан 352 минг нафари 10-синфда, 114 минг нафари академик лицей ва касб-ҳунар коллежларида ўқишни давом эттириш ниятида экани аниқланди.

Йиғилишда ота-оналар ва болаларнинг шу борадаги хоҳиш-истакларини тўлиқ ҳисобга олиш ва рўёбга чиқариш зарурлиги, уларнинг овора бўлишига йўл қўймаслик, шундай ҳолатлар юз берган тақдирда тегишли туманлар ҳокимлари, халқ таълими бўлими ва таълим муассасалари раҳбарларига нисбатан қатъий чоралар кўрилиши таъкидланди.

Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази, Халқ таълими вазирлиги раҳбарларига маҳаллий ҳокимликлар билан биргаликда шу йил 20 августга қадар ҳар бир ўқувчининг аниқ мактаб, лицей ёки касб-ҳунар коллежида ўқишни давом эттиришини таъминлаш вазифаси юклатилди.

Селектор йиғилишида ўқувчилар ва ота-оналарнинг хоҳиш-истакларидан келиб чиққан ҳолда, мамлакатимизда ўқувчиларга касб-ҳунар ўргатишнинг янги тизими — ўқув-ишлаб чиқариш мажмуаларини жорий этиш масаласи муҳокама қилинди. Янги ўқув йили бошлангунга қадар бу мажмуаларни ўқув жиҳозлари, касб-ҳунар ўрганиш учун зарур анжом ва ускуналар билан таъминлаш бўйича масъул идора ва шахслар белгиланди.

Маҳалла фаоллари, нуронийлар, профилактика инспекторлари, Ўзбекистон ёшлар иттифоқининг бошланғич ташкилотлари, туман, шаҳар ҳокимларига умумтаълим мактабларида таълим-тарбия сифатини ошириш, ҳар пайшанба — профилактика кунида ўқувчиларнинг давоматини ўрганиш ва таҳлил натижаларини танқидий муҳокама қилиб бориш вазифаси топширилди.

Янги ўқув йили бошлангунча касб-ҳунар коллежларининг ўқув устахоналари негизида ўқув-ишлаб чиқариш мажмуалари ташкил қилиб, уларга яқин атрофдаги мактабларни бириктириш, коллежлардан узоқда жойлашган умумтаълим мактаблари ўқувчилари учун мактабнинг ўз базасида ўқув-ишлаб чиқариш мажмуаси яратиш юзасидан тегишли кўрсатмалар берилди.

Ўқув-ишлаб чиқариш мажмуаларида чуқурлаштирилган махсус тайёргарликни талаб этмайдиган чилангар, тикувчи, ҳайдовчи, ошпаз, сартарош, каштачи, кулол, қандолатчи, новвой, дурадгор, сувоқчи, бўёқчи каби жами элликдан зиёд касб-ҳунар ўргатилади. Бу мажмуаларда касб эгаллаган ўқувчиларга 11-синфни якунлаганидан сўнг етуклик аттестати билан бирга, меҳнат фаолияти билан шуғулланиш имконини берадиган давлат намунасидаги ҳужжат ҳам тақдим этилади.

Йиғилишда касб-ҳунар коллежларида фаолият кўрсатаётган, дарс соатлари ҳажми камайган ҳар бир ўқитувчини ижтимоий ҳимоя қилиш, уларни янги ўқув йили бошлангунга қадар ўз мутахассислиги бўйича иш билан таъминлаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилиб, мутасадди шахсларга тегишли топшириқлар берилди.

2017/2018 ўқув йилидан бошлаб мактабларнинг 10-синф ўқувчиларини янгидан ишлаб чиқилган ўқув режаси ва дастурлари асосида замонавий дарсликлар билан таъминлашга оид масалалар муҳокама қилинди, тегишли ташкилотларга дарсликларни вақтида ва сифатли нашрдан чиқариш бўйича уюшқоқлик билан иш олиб бориш вазифаси юкланди.

Йиғилишда иқтидорли болалар учун ихтисослаштирилган таълим муассасаларида 10-11-синфларни ташкил этиш, нодавлат таълим муассасалари тармоғини кенгайтириш масалалари ҳам кўриб чиқилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

Мутасадди вазирлик ва идоралар раҳбарларига жорий йилнинг 20 августига қадар таълим муассасаларини янги ўқув йили, кузги-қишки мавсумга сифатли тайёрлаш ҳамда Инвестиция дастурига киритилган таълим объектларида олиб борилаётган қурилиш-таъмирлаш ва жиҳозлаш ишларини якунлаш бўйича тегишли кўрсатмалар берилди.

ЎзА.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ХОДИМЛАРИ КУНИНИ НИШОНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг дастлабки йилларидан бошлаб темир йўл соҳасини ривожлантиришга бўлган катта эътибор натижасида мазкур тармоқда юксак марраларга эришилмоқда. Бугунги кунга келиб, темир йўл транспорти тизими ўз тараққиётининг янги босқичига кўтарилди.

Темир йўл транспорти соҳасини тубдан ислоҳ қилиш, мураккаб тоғ ва чўл шароитларида янги темир йўлларни барпо этиш, тезюрар поездлар ҳаракатини ташкил қилиш, темир йўлларни электрлаштириш, юк ва йўловчи ташиш вагонларини ишлаб чиқариш бўйича йирик лойиҳаларнинг амалга оширилиши нафақат транспорт инфратузилмасини ривожлантириш, балки бутун мамлакатни тараққий эттиришга хизмат қилмоқда.

Мамлакатимиз иқтисодиётида стратегик аҳамиятга эга бўлган "Навоий — Учқудуқ — Нукус — Султон Увайстоғ", Амударё узра қурилган кўприк, "Тошгузар — Бойсун — Қумқўрғон" ва "Ангрен — Поп" темир йўлларининг қурилиши Ўзбекистонда мустақил, ягона темир йўллар тармоғини шакллантириш имконини яратди.

Мустақиллик йилларида юртимизда темир йўл соҳаси мураккаб тикланиш ва ривожланиш йўлини босиб ўтди. Натижада мамлакатимизнинг барча минтақаларини бир-бири билан ишончли ва самарали боғлайдиган ҳамда халқаро транспорт йўлакларига чиқиш имконини берадиган темир йўл транспорти коммуникацияларининг мустақил, ягона ва яхлит тизими барпо этилди.

"Ангрен — Поп" темир йўли ва туннелининг қурилгани ва фойдаланишга топширилгани Фарғона водийси вилоятларини республикамизнинг қолган ҳудудлари билан мустаҳкам боғлади, ушбу темир йўл Хитой — Марказий Осиё — Европа янги темир йўл транзит йўлагининг ажралмас ва муҳим бўғини бўлиб хизмат қилади.

Ўзбекистонда мустақиллик йилларида темир йўл транспорти коммуникацияларини ва инфратузилмасини янада ривожлантиришга 7,5 миллиард долларлик капитал қўйилмалар, шу жумладан, 2,4 миллиард доллар миқдорида хорижий инвестициялар йўналтирилди.

"Ўзбекистон темир йўллари" акциядорлик жамияти томонидан янги темир йўлларни қуриш ва реконструкция қилиш, ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш имконини берадиган инновация лойиҳаларини тармоққа жорий этиш, янги иш ўринлари яратиш, соҳа учун замонавий билимли кадрлар тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириш, бунинг учун тегишли шарт-шароитлар яратиш ва бошқа ижтимоий масалаларни ҳал этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Темир йўлларда юк ва йўловчиларни ташиш ҳажмини ошириш, темир йўл инфратузилмасини ривожлантириш борасида охирги йилларда эришилган ютуқларни ҳисобга олиб ҳамда соҳа мутахассисларини қўллаб-қувватлаш мақсадида, шунингдек, соҳада меҳнат қилаётган кенг жамоатчиликнинг таклифларини инобатга олиб:

1. 2017 йилдан бошлаб август ойининг биринчи якшанба куни "Ўзбекистон Республикаси темир йўл транспорти ходимлари куни" деб эълон қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Тошкент шаҳри ва вилоятлар ҳокимликлари, "Ўзбекистон темир йўллари" АЖ, мутасадди вазирлик, идора, хўжалик бирлашмалари ва ташкилотлар Ўзбекистон Республикаси темир йўл транспорти ходимлари кунини соҳага мос тарзда, тантанали равишда ўтказишни таъминласинлар.

3. Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситаларига Ўзбекистон Республикаси темир йўл транспорти ходимлари кунини нишонлаш билан боғлиқ тадбирларни кенг ёритиш тавсия этилсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси икки ой муддат ичида Ўзбекистон Республикаси темир йўл транспорти ходимлари кунини нишонлаш бўйича тегишли қонун лойиҳасини ишлаб чиқсин ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига киритсин.

5. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари — "Ўзбекистон темир йўллари" АЖ бошқаруви раиси А. Ж. Раматов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **Ш. МИРЗИЁЕВ**

Тошкент шаҳри,
2017 йил 2 август

ҚОНУН ЛОЙИҲАСИ — МУҲОКАМАДА

Шу ҳафта бошида бўлиб ўтган Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлисида экспертлар иштирокида бир қатор қонун лойиҳаларини муҳокама қилиш жараёнида депутатлар уларни янада такомиллаштириш юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди. Айни пайтда биринчи ўқишда қабул қилинган қонун лойиҳаларининг мазмун-моҳиятини аҳолига атрофлича тушунтириш, кенг жамоатчилик ўртасида муҳокама этиш борасида амалий ишлар бошланди. Газетамизда ушбу долзарб қонун лойиҳалари юзасидан материаллар бериб борилмоқда. Албатта, бу юртдошларимизнинг фаол фуқаролик позициясини намоён этишларига, таклифларини билдиришларига имкон яратади.

Коррупцияга қарши курашиш — ҳаётий зарурат

Жамиятда коррупциянинг илдиз отиши фуқаролар конституциявий ҳақ-ҳуқуқлари поймол бўлишига олиб келади. Шу боис Президентимиз Шавкат Мирзиёев бу иллатга қарши курашишни давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидан бири сифатида қатъий белгилаб берди. Жорий йилда қабул қилинган "Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида"ги Қонун, шунингдек, унинг асосий вазифаларини амалга ошириш борасида давлатимиз раҳбарининг қарори ушбу фаолиятнинг ҳуқуқий базасини яратди.

Хусусан, Республика идоралараро комиссияси мақоми қонун даражасида мустаҳкамланди, унинг ваколат доираси белгиланди. 2017-2018 йиллар учун Коррупцияга қарши курашиш бўйича Давлат дастури тасдиқланди. Айтиш мумкинки, у яқин келажакда коррупцияга қарши курашиш бўйича чора-тадбирлар мажмуини амалга оширишни назарда тутадиган энг асосий стратегик ҳужжат ҳисобланади.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси мажлисида депутатлар томонидан биринчи ўқишда кўриб чиқилган "Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида"ги Қонун қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси, ҳақиқатан ҳам, долзарб аҳамиятга эга. Айниқса, бу ижтимоий адолат, илм-фан, таълим-тарбия ва соғлиқни сақлаш соҳаларида аҳоли манфаатларини ҳимоя қилиш шиори остида фаолият олиб бораётган партиямиз учун ҳам муҳим бўлиб, сайловолди дастуримизга тўла мос келади. Ҳозир кенг жамоатчилик ўртасида унинг муҳокамаларини ташкил этиш режалаштирилмоқда. Қонун лойиҳаси тўлиқ матни Қонунчилик палатаси расмий веб-сайтига жойлаштирилди. Аҳолининг қонун лойиҳалари юзасидан хабардорлигини ошириш парламент ва жамоатчилик назорати самарадорлигини юксалтиришга хизмат қилади.

(Давоми 2-бетда).

ЮРТДОШЛАРИМИЗ ОРЗУСИДАГИ УЙЛАР

пойтахтимиз кўркига кўрк қўшади

Инсон қачон ўзини бахтиёр ҳис этади? Қачонки, юрти тинч, оиласи хотиржам, эртасидан кўнгли тўқ, Ватан ичра кичик ватани — ўз бошпанасига эга бўлса. Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар, шаҳару қишлоқларимизда кечаётган кенг кўламли бунёдкорлик ишларидан кўзланган мақсад ҳам шу — одамларни бугунги ҳаётидан рози қилиш.

(Давоми 2-бетда).

МАҲАЛЛИЙ КЕНГАШЛАРДА

Депутатлар суд раислари ахборотини тингламоқда

Халқ депутатлари Пахтачи тумани Кенгашининг навбатдаги сессиясида ҳудуддаги судлар раисларининг жорий йил биринчи ярмидаги фаолияти юзасидан ахборотлари эшитилди.

Аввало, фуқаролик ишлари бўйича Каттақўрғон туманлараро суди Пахтачи, Каттақўрғон, Нарпай туманлари ҳамда Каттақўрғон шаҳри учун масъул эканлигини айтиш зарур.

— Фуқаролик ишлари бўйича Каттақўрғон туманлараро судига жорий йилнинг биринчи ярмида 2 минг 229 та фуқаролик иши келиб тушган, — дейди мазкур суд раиси Т. Қурбонов. — Шундан 1517 та иш бўйича даъво қаноатлантирилди, 262 та иш эса сиртдан қаноатлантирилди, 275 таси бўйича даъволар рад қилинган, 153 таси иш юритишдан тугатилган. Шу даврда никоҳдан ажратиш билан боғлиқ 406 та иш кўрилиб, 227 та никоҳ бекор қилинди, 29 та ҳолатда яраштирилди, қолганларига эса муддатлар берилди.

(Давоми 2-бетда).

«ҲУКУМАТ СОАТИ»

Ҳисоботлар эшитилади, қарорлар қабул қилинади.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис палаталари, сиёсий партиялар ҳамда Ўзбекистон экологик ҳаракати вакиллари билан видеоселектор йиғилишидаги маърузасида "Парламент назорати тўғрисида"ги Қонунга тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш лозимлиги, Франция, Буюк Британия, Германия каби ривожланган давлатлар тажрибаси асосида Қонунчилик палатасида "Ҳукумат соати" институтини жорий этиш бўйича таклифлар билдирилган эди.

ДЕПУТАТ ФИКРИ

Албатта, бундай механизм ҳукумат аъзоларининг ҳисоботини эшитиш ва шу бўйича тегишли қарорлар қабул қилинишида долзарб аҳамият касб этади.

Парламент назоратига оид халқаро тажрибани ўрганиш жараёнида айнан Буюк Британия мазкур соҳада энг катта ҳамда бой тажрибага эга эканлигини кўришимиз мумкин. Хусусан, унда "Ҳукумат соати" душанбадан пайшанбагача бўлган сессияларда кўриладиган биринчи масала ҳисобланади. Саволларга жавоб бериш навбати ҳукумат аъзолари учун ҳар беш ҳафтада бир тўғри келади.

"Ҳукумат соати" Спикер томонидан қайси депутат саволи рўйхат бошида бўлса, ўша депутатнинг чақирилиши билан бошланади.

(Давоми 2-бетда).

«ҲУКУМАТ СОАТИ»

Ҳисоботлар эшитилади, қарорлар қабул қилинади.

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Вазирнинг олдиндан тақдим этилган саволга жавобидан сўнг, одатда савол берган депутатга қўшимча савол бериш имкони берилади ҳамда бу тақдим қилинган савол доирасида бўлиши талаб этилади. Унга вазир жавобидан сўнг, Спикер бошқа депутатлардан ҳам қўшимча аниқлаштирувчи савол сўрашга ҳақли. Одатда ушбу саволлар мухолифат партия вакилларидан келиб тушади.

Ҳар бир оғзаки жавоб учун масъул департаментлар томонидан Ҳукумат аъзоси жавоб бериши учун маълумот нафақат савол доирасида тайёрланади, балки тўлиқ маълумот тақдим этилиб, вазирнинг қўшимча саволларга ҳам жавоб бериш имкони яратилади. Қўшимча саволлар аниқ бўлишидан тортиб, ўта сиёсийлиги билан фарқ қилиши мумкин. Шу сабабли ҳам вазир учун тегишли департаментлар томонидан тақдим этилган маълумот олдиндан берилган саволнинг ҳар бир қиррасини қамраб олиши шарт.

Буюк Британия парламенти "Ҳукумат соати" амалиётида "долзарб савол" тушунчаси ҳам мавжуд. Булар олдиндан тақдим этилиб, Рўйхатга олиш китобига киритилмаган, лекин Спикернинг фикрига кўра, улар долзарб характерга эга ва жамият учун муҳим масалаларга тааллуқли. Ҳар бир депутат белгиланган тартибда Спикерга ўша кунга режалаштирилган "Ҳукумат соати"да вазирга долзарб савол бериш истаги билан мурожаат этишга ҳақли.

Германияда "Ҳукумат соати" сессиялар мобайнида ҳар ҳафтада умумий 180 дақиқадан ошмаган тарзда ўтказилади. Бунда ҳар бир депутат Федерал Ҳукуматга оғзаки жавоб учун бир ҳафтада иккитагача саволни беришга ҳақли.

Саволларни аввалдан топшириш жараёнига эътибор қаратадиган бўлсак, улар тўрт нусхада Спикерга олдинроқ тақдим этилади. Саволлар юқоридаги талабларга жавоб берсагина, "Ҳукумат соати" учун чоп қилинадиган саволлар рўйхатига киритилади.

Йиғилиш тартибига эътибор қаратадиган бўлсак, ўрганишлар шуни кўрсатдики, Буюк Британия тажрибасидан фарқли ўлароқ, Германия парламентида долзарб саволлар "Ҳукумат соати"нинг бошида чақирилади. Мазкур масала бўйича агар саволлар олдинроқ ҳам тақдим этилган бўлса, улар ҳам берилади. Таъкидлаш лозимки, саволларга жавоб фақатгина савол эгаси борлигида берилиши мумкин. Агар у йиғилишда қатнашмаётган ҳамда Спикердан ёзма жавобни "Ҳукумат соати" бошланишидан аввал сўраган бўлса, унга жавоб фақат ёзма тарзда берилиши лозим бўлади.

Шунингдек, ҳафта мобайнидаги "Ҳукумат соат"ларида вақт чегараланганлиги боис жавоблари олинмаган саволларга Федерал ҳукумат томонидан ёзма тарзда жавоб берилади. Ёзма жавоблар йиғилишнинг баённомасига илова тарзида киритилади.

Бундан ташқари, ёзма шаклда савол бериш ҳам Германияда алоҳида тартибга солинган. Унга кўра, ҳар бир парламент аъзоси Ҳукуматга ҳар ой тўртта савол беришга ҳақлидир. Мазкур саволларга жавоб бир ҳафта муддатда берилиши шартлиги ҳам белгилаб қўйилган.

Саволларга жавоб белгиланган муддатда олинмаса, савол берган парламент аъзоси унга навбатдаги энг яқин "Ҳукумат соати"да жавоб берилишини талаб қилишга ҳақли. Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, мазкур саволлар шу ҳафтада ўтказиладиган йиғилишлар учун бериладиган оғзаки саволлар сифатида ҳисобланмайди ҳамда улар "Ҳукумат соати"нинг бошида берилади. Бунда фақатгина савол эгаси қўшимча савол бериш ҳуқуқидан фойдаланади.

Францияда эса йўлланган ёзма саволларнинг ҳар бири расмий журналда ёритилиши белгиланган. Вазирларнинг жавоби саволлар қўйилгандан кейин бир ой муддатда чоп этилиши лозим бўлади ҳамда бу муддат тўхтатилиши мумкин эмас. Ваҳолонки, вазир ушбу муддат мобайнида мазкур саволларга жавоб бериш жамият манфаатларига мос эмаслигини ёзма равишда маълум қилиш ёки истисно тарзида муддатни тегишли маълумотларни тўплаш учун яна бир ойга чўздиришни сўраш ҳуқуқига эга. Муддат тугаши билан депутатлик гуруҳи раҳбарлари жавоб олинмаган саволларга эътибор қаратиш лозимлигини таъкидлашлари мумкин ва ушбу маълумот расмий журналда чоп этилади.

Хорижий тажрибада "Ҳукумат соати"ни ташкил қилиш борасида бир-бирига уйғун жиҳатлар мавжуд бўлиб, мазкур институтни қонунчилигимизга миллий тажрибамиздан келиб чиқиб сингдириш айни муддао. Бинобарин, ҳозир Олий Мажлис палаталари, парламент сўрови бўйича олинган жавобларни интернетдаги расмий веб-сайтларда кенг жамоатчилик учун эълон қилишни ташкил этиш муҳим бўлиб, бу парламент назоратини янги босқичга кўтаришга замин яратади. Яъни халқ вакиллари томонидан жамият манфаатларига хизмат қиладиган масалаларга Ҳукумат аъзолари, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари раҳбарларининг муносабатини халқ олдида кўрсатиш имконини беради. Бу эса қонунчилигимизда кўрсатилган очиқлик ҳамда шаффофлик принципларининг амалда ишлашини таъминлаш билан бир қаторда, ҳар бир давлат органи вакилларининг масъулияти ошишига, мавжуд муаммоларнинг ижобий ҳал этилишига имкон беради.

Ўз навбатида, биз, депутатлар олдида тегишли қонунчилик ҳужжатларига фаоллик билан ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, мамлакат раҳбари томонидан билдирилган таклифларни амалга ошириш механизмларини қонунларда аниқ ҳамда равшан акс эттириш вазифаси турибди. Бу эса, шубҳасиз, Олий Мажлиснинг давлат бошқаруви органлари фаолияти устидан парламент назоратини амалга ошириш, қабул қилинаётган қонунлар, муҳим ижтимоий-сиёсий, иқтисодий аҳамиятга эга давлат дастурларининг ижросини сўзсиз таъминлашда муҳим асос бўлиб хизмат қилади.

Элдор ТУЛЯКОВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати, «Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси аъзоси.

ЮРТДОШЛАРИМИЗ ОРЗУСИДАГИ УЙЛАР

пойтахтимиз кўркига кўрк қўшади

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Дарҳақиқат, давлатимиз раҳбари томонидан сўнгги пайтларда илгари сурилаётган ташаббусларнинг барчаси халқ манфаати, унинг фаровон турмуш кечиришини таъминлашга қаратилган. Бунинг инъикоси "Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили" Давлат дастури, Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган долзарб вазифалар ижросида кўзга яққол ташланмоқда. Президентимизнинг 2016 йил 22 ноябрдаги "2017 — 2020 йилларда шаҳарларда арзон кўп квартирали уй-жойлар қуриш ва реконструкция қилиш дастурини амалга ошириш доир чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори юзасидан амалга оширилаётган ишлар фикримизга яққол мисол бўла олади.

Ушбу ҳужжатга биноан, пойтахтимизнинг Сергели туманида эҳтиёжманд оилалар учун турар-жойлар қуриш юзасидан олиб борилаётган ишлар тобора авж олмоқда. Бу кўркам ва арзон уйлар шаҳримиз аҳолисига мамлакатимиз мустақиллигининг 26 йиллигига муносиб тўҳфа бўлиши билан, айниқса, диққатга сазовор.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев жорий йилнинг 10 июль куни ушбу тумандаги бунёдкорлик жараёни билан танишиш чоғида таъкидланганидек, бу борада бажарилаётган ишлар одамларнинг кўп йиллик орзу-истакларини рўёбга чиқаришга хизмат қилиши, шубҳасиз.

Таъкидлаш керакки, қарорда арзон уйлар, биринчи навбатда, шаҳарларда яшайдиган ёш оилалар, эскирган хонадонларда истиқомат қилувчилар, уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож бўлган фуқаролар учун қурилиши ва тайёр ҳолатда ўз эгаларига топширилиши қатъий кўрсатиб ўтилган.

Бундан ташқари, улар жисмоний шахсларга, шу жумладан, 3 йиллик имтиёзли давр билан, дастлабки 5 йил мобайнида йиллик 7 фоиз миқдоридаги фоиз ставкаси ва кейинги даврда Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қайта молиялаштириш ставкаси миқдорида 20 йил муддатга берилади. Бунда олтинчи йилдан бошлаб фоиз ставкаси Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг кредит олиш учун жисмоний шахс томонидан ариза тақдим этилган санада амалда бўлган қайта молиялаштириш ставкасидан келиб чиқиб белгиланади ва кредит шартномасида қайд этилади.

Уч йил давомида республикамиз бўйича 945 та шинам ва барча шароитга эга кўп қаватли уй барпо қилиниши режалаштирилган. Шундан 191 таси жорий йилда қуриб битказилса, 102 таси Тошкент шаҳри ҳиссасига тўғри келади. Шу қурилишлар эса Сергели туманининг 6-мавзесида 66 та етти қаватли турар-жой қурилиши якунига етказилмоқда. Мазкур иморатлар битгач, бу ерга 2576 та оила кўчиб келади. Демак, бу билан шунча оила ўзининг кичик ватанига эга бўлади. Хонадонига файз-барака инади. Фарзандлари ҳеч нимадан камчилик сезмасдан бахтиёр улғаяди.

Қурилиш ишларига 600 дан ортиқ техникалар ҳамда 6500 нафардан зиёд ишчилар жалб этилган. Унда "Контакт информ групп", "Бинокор", "Юксак парвоз қурилиш" каби 9 та пудратчи ташкилот фаол қатнашмоқда.

— Ҳудуддаги олтита уйни қуриш бизнинг зиммамизда, — дейди "Юксак парвоз қурилиш" ташкилоти раҳбари Азиз Холиқов. — Бунёдкорлик ишларида тўлиқ маҳаллий маҳсулотлардан фойдаланаяпмиз. Қолаверса, солиқ борасида бир қатор имтиёзларимиз бор. Буларнинг барчаси ишимизга унум бағишлаяпти.

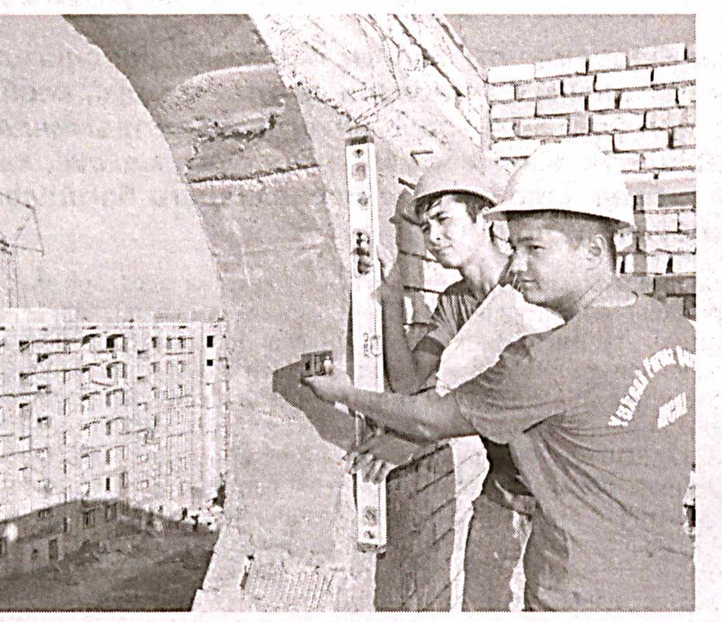

Қарорда яна бир жиҳат эътиборга олинган. Яъни бундай мавзеларда мактаб, мактабгача таълим муассасалари, поликлиника, болалар майдончалари, автотураргоҳлар сингари ҳаётий эҳтиёжлар учун зарур бўлган ижтимоий объектлар ҳам бунёд этилади.

Бу ҳали бошланиши. Келгусида қурилиш ишлари янада кенгаяди. Давлатимиз раҳбари ташаббуси асосида оилаларга қувонч ва ҳузур-ҳаловат бағишловчи бундай эзгу лойиҳалар қамрови кенгайиб бораверади. Зеро, эзгу мақсадли халқ яхши яшашга муносибдир.

Дилшод УЛУҒМУРОДОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ҳасан ПАЙДОЕВ олган суратлар.

Депутатлар суд раислари ахборотини тингламоқда

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Кўриниб турибдики, ажрашиш ҳолатлари анча кўп. Шунинг ўзиёқ маҳалла, ички ишлар, Ёшлар иттифоқи ташкилоти ҳамкорлигини бугунги кун талаблари даражасида йўлга қўйиш кераклигини кўрсатиб турибди.

Жиноят ишлари бўйича Пахтачи тумани суди раиси А. Акромовнинг ахборотига кўра, 2017 йилнинг 6 ойи давомида ушбу судга 179 нафар шахсга нисбатан 150 та иш келиб тушган. Шундан 111 тасини кўриб чиқиш учун бошқа туман судларига юборилган, 10 нафар шахсга нисбатан 8 та жиноят иши кўриб тамомланган.

Сессияда иқтисодий ишлар бўйича Каттақўрғон туманлараро суди раиси Й. Норбеков, Нарпай тумани маъмурий суди раиси Ҳ. Ярашовнинг ҳам ахборотлари тингланди.

Судьялар депутатлар ва бошқа иштирокчиларнинг саволларига жавоб беришди.

Мамадиёр ЗИЁДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Коррупцияга қарши курашиш — ҳаётий зарурат

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Қайд этиш жоизки, мазкур қонун лойиҳаси коррупцияга қарши курашишнинг ҳуқуқий асосларини янада такомиллаштириш мақсадида илғор хорижий тажриба ҳамда "Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида"ги Қонун талаблари ҳисобга олинган ҳолда, ишлаб чиқилди. У "Таълим тўғрисида"ги, "Оммавий ахборот воситалари тўғрисида"ги, "Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида"ги, "Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолияти очиқлиги тўғрисида"ги, "Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида"ги, "Ижтимоий шериклик тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритишни назарда тутади.

Жумладан, у норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини коррупцияга қарши экспертизадан ўтказиш, шунингдек, коррупцияга боғлиқ воқеалар, фактлар, ҳодисалар ва жараёнлар ҳақидаги маълумотлар, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятига оид маълумотларга киришини кўзда тутадиган нормалар билан тўлдирилмоқда. Бундан ташқари, давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳасида коррупциянинг олдини олиш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш мақсадида Ер, Солиқ, Бюджет кодекслари коррупциявий ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва олдини олишга доир нормалар билан тўлдирилаётир.

Умуман, мазкур қонуннинг қабул қилиниши жамиятда адолат тамойиллари кенг қарор топишига, фуқаролар манфаатлари таъминланишига зарур шарт-шароит яратади.

Шуҳрат ЯКУБОВ,
Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзоси.

ЧОРШАНБА — ЁНҒИНЛАР ПРОФИЛАКТИКАСИ КУНИ

«Тилсиз ёв»дан ишончли муҳофаза

Бунда жамоатчилик иштирокининг аҳамияти катта.

Кейинги йилларда мамлакатимизда аҳоли ҳаёти ва соғлиғи, давлат мулки, жисмоний ҳамда юридик шахслар мол-мулкининг ишончли ҳимоясини таъминлайдиган яхлит ёнғин хавфсизлиги тизими шакллантирилди. Айни чоғда у тобора такомиллаштирилмоқда. Давлатимиз раҳбарининг "Ички ишлар органлари ёнғин хавфсизлиги бўлинмалари фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори шу йўналишдаги ишларни янги босқичга кўтаришда дастуриламал бўлаётир. Бу борада, айниқса, ёнғинлар профилактикаси тадбирлари муҳим ўрин тутмоқда.

Хусусан, Сурхондарё вилоятида Давлат ёнғин назорати хизмати томонидан вилоятда рўйхатга олинган 12 минг 160 корхона, ташкилот, муассаса ва хўжаликларда 2 минг 327 маротаба профилактик кўрик ўтказилди. Маҳаллалар фаоллари билан биргаликда хонадон соҳиблари билан суҳбатлар уюштирилаяпти.

— Аҳоли билан яқиндан ишлаш, давлат органлари, тадбиркорлик субъектлари ва фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорлигимиз ўз самарасини бермоқда, — дейди вилоят ИИБ ЁХБ бошлиғи Б. Тоғаев. — Текшириш ҳамда ёнғин профилактика ишлари давомида 198 та камчилик аниқланиб, шундан 181 таси бартараф этилди. Объектларда табиий офат содир бўлганда ҳаракатланиш тартиби бўйича 18 марта амалий-тактик машқ ва машғулотлар ўтказилди, одамлар гавжум масканларда ўт ўчириш техникалари ҳамда воситалари намойиш қилинди. Бундан ташқари, ёнғин хавфсизлиги қоидаларини тарғиб этувчи 5 турдаги 10 минг 500 та эслатма, буклет ва йўриқномалар ишлаб чиқилиб, аҳоли кўп йиғиладиган жойлар, ўқув ҳамда тиббий муассасаларга тарқатилди.

Маълумки, бугун ҳар бир масалада жамоатчилик назоратининг ўрни беқиёс. Шу боис жойларда ёнғин хавфсизлиги бўйича аниқланган муаммо ва камчиликлар жамоатчилик вакиллари иштирокида муҳокама қилиниб, муайян натижаларга эришилаяпти. Умуман, биргаликдаги саъй-ҳаракатлар туфайли ҳудуддаги халқ хўжалиги тармоқлари ҳамда аҳоли хонадонлари ёнғин деб аталган "тилсиз ёв"дан ишончли тарзда муҳофаза қилинмоқда.

Илҳом РАҲМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

Юртимизда жисмоний ва юридик шахсларнинг электр энергияси, табиий газ таъминотидан дебитор қарздорлиги бир неча триллион сўмга етгани ҳеч кимга сир эмас. Бундай вазият юзага келишига, аввламбор, таъминотчи корхоналар томонидан зарур чоралар кўрилмаганлиги оқибатида истеъмолчиларнинг шартнома мажбуриятларига риоя қилиши етарлича таъминланмагани, энергия ресурслари истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими яхши жорий этилмагани, идоравий назорат лозим даражада ўрнатилмаганлиги ҳамда Суд департаменти фаолиятини ташкил этишдаги жиддий камчиликлар сабаб бўлди.

Тўлов маданияти ортиқча оворагарчиликларнинг олдини олади

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Электр энергияси ва табиий газ етказиб бериш ҳамда истеъмол қилиш соҳасида тўлов интизомини янада мустаҳкамлаш, шунингдек, ижро иши юритиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонига мувофиқ, мамлакатимизда мутлақо янги тузилма — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузурида Мажбурий ижро бюроси ташкил этилди. Бюро зиммасига Суд ва бошқа органлар ҳужжатларининг сўзсиз ижросини таъминлаш, электр, газ узатиш, газ тақсимлаш тармоқларига ноқонуний уланиш, талон-торож ҳолатларини аниқлаш, бартараф этиш ва олдини олиш, энергия ресурслари учун тўловларнинг ўз вақтида, тўлиқ ундирилиши, истеъмолчилар қарздорлиги камайтирилишига эришиш каби қатор вазифалар юклатилган.

Фармон асосида жорий йилнинг 1 июлидан бошлаб шундай тартиб жорий этилдики, унга мувофиқ, истеъмолчилар — жисмоний шахслар ҳар ойнинг 10 санасига қадар ўтган ойда истеъмол қилинган энергия ресурслари учун тўлиқ ҳисоб-китоб қилишлари шарт. Акс ҳолда, улар белгиланган тартибда электр ва газ тақсимлаш тармоқларидан мажбурий узилади. Юридик шахсларга энергия ресурсларини етказиб бериш 100 фоизлик олдиндан ҳақ тўлаш асосида амалга оширилади. Ҳукуматимиз томонидан ушбу қоидаларни ҳаётга татбиқ этиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюросининг электр энергияси ва табиий газ етказиб берувчилар билан ўзаро ҳамкорлик қилиш тартиби тўғрисидаги ҳамда Истеъмолчиларни электр ва газ тармоқларидан узиб қўйиш тартиби тўғрисидаги низомлар тасдиқланди.

Бош прокуратура ҳузуридаги Мажбурий ижро бюроси директори ўринбосари Зафаржон Шодиев ушбу тартиб-таомиллар ҳақида сўзлаб берди.

— Бюро ташкил этилишининг бир қатор объектив сабаблари бор. Чунки энергетика соҳасида кўплаб муаммолар тўпланиб қолган эди, — деди З. Шодиев. — Улар электр энергияси ва табиий газ истеъмоли учун қарздорлик, ҳисобга олинмаганлик ва оқилона фойдаланмаслик, мавжуд инфратузилма аҳволи билан боғлиқдир.

Шуни қайд этиш керакки, бюронинг ҳудудий тузилмалари томонидан жорий йилнинг 1 август ҳолатига кўра, 7,6 триллион сўм миқдоридаги қарздан 2 триллион сўмдан ортиғи ундирилди, истеъмолчиларга умумий миқдори 2,9 триллион сўмлик қарзни тўлаш тўғрисида 2,4 миллион талабнома киритилди. Шу билан бирга, 16,6 минг юридик шахсларнинг банк ҳисобварақларига қиймати 558 миллиард сўмлик инкассо топшириқномалари киритилди. Ноқонуний қилмишлар бўйича 301 жиноий иш очилди, шунингдек, 1775 та маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишлар кўриб чиқилди. Бунинг оқибатида етказилган зарарнинг умумий миқдори 121,7 миллиард сўмни ташкил қилади. Айни пайтда 185 мингдан зиёд истеъмолчилар, шу жумладан, 14 мингдан ортиқ юридик шахслар электр ва газ тармоқларидан мажбурий узилди.

Бюро ўз фаолиятида "Ўзбекэнерго" акциядорлик жамияти, "Ўзтрансгаз" акциядорлик компанияси, уларнинг ҳудудий тузилмалари билан етказиб берилган электр энергияси ва табиий газ учун қарздорлиги мавжуд истеъмолчиларни электр ҳамда газ тармоқларидан узиб қўйиш соҳасида ҳамкорлик қилиб келмоқда. Янги низомга кўра, бюро ва унинг ҳудудий бўлинмалари электр энергияси ва табиий газдан фойдаланиш қоидаларини бузиш ҳолатларини аниқлаш, бартараф этиш ва уларнинг олдини олиш, шу жумладан, электр ва газ тармоқларига ноқонуний уланиш ҳамда уларни талон-торож қилиш йўлларини тезкор аниқлаш мақсадида энергия ресурслари етказиб берувчиларнинг зарур мутахассисларини жалб этади.

— Бу жараёнда ахборот алмашинуви қандай амалга оширилади?

— Бюро ва унинг ҳудудий тузилмалари "Ўзбекэнерго" АЖ ва "Ўзтрансгаз" АКнинг биллинг тизимларига уланган. Энергия ресурслари етказиб берувчилар қарздорлиги мавжуд бўлган истеъмолчилар реестрини шакллантириб, ҳар ойнинг ўн биринчи санасидан бошлаб ҳар куни бюронинг туман ва шаҳар бўлимларига ундириш чора-тадбирларини кўриш учун юборади. Шу ўринда Президентимизнинг юқорида қайд этилган Фармонига мувофиқ, яқин кунларда Уй-жой коммунал, электр ва газ таъминоти хизматлари кўрсатишнинг ягона биллинг тизими ташкил қилинишини айтиб ўтиш жоиз.

Энергия ресурслари етказиб берувчилар бюро билан биргаликда ҳар ойнинг ўн бешинчи санасига қадар бевосита истеъмолчилар томонидан фойдаланилган электр энергияси ва табиий газ ҳажми ҳамда тегишли участкалар чегараларидаги тармоқларга етказиб берилган ҳажм ўртасида тафовутлар мавжудлигини аниқлайдилар. Шунингдек, олинган маълумотлар асосида тафовутнинг юзага келиши сабабларини, шу жумладан, электр ва газ тармоқларига ноқонуний уланиш, уларни талон-торож қилишнинг мумкин бўлган йўлларини топиш орқали аниқлаш бўйича белгиланган тартибда чоралар кўради.

Электр энергияси ва табиий газ истеъмолини ҳисобга олиш приборларини ўрнатиш энергия ресурслари етказиб берувчиларнинг ходимлари томонидан бюро туман ҳамда шаҳар бўлимларининг электр энергияси ва табиий газдан фойдаланиш тартибини назорат қилиш бўйича давлат инспекторлари иштирокида амалга оширилади. Приборлар ташқи таъсирдан юқори даражали ҳимоя ҳамда фарқловчи белги билан пломбаланади.

— Истеъмолчиларни электр ва газ тармоқларидан мажбурий узиш тартиби қандай?

— Бюро истеъмолчиларни қарзни беш кун муддатда тўлаш зарурлиги тўғрисида хабардор қилади. Ушбу муддат ўтгандан кейин қарзларни мажбурий, шу жумладан, қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда истеъмолчиларни электр ва газ тармоқларидан узиб қўйиш йўли билан ундириш чораларини кўради. Электр энергияси ва табиий газдан фойдаланиш қоидаларини бузиш ҳолатлари аниқланган тақдирда бюронинг туманлар (шаҳарлар) давлат назоратчиси истеъмолчиларни тармоқдан дарҳол узиб қўяди.

Истеъмолчилар шартнома мажбуриятлари бажарилмаганда, шу жумладан, ҳисоб-китоблар ўз вақтида амалга оширилмаганлиги оқибатида фойдаланилган электр энергияси ва табиий газ учун қарздорлик мавжуд бўлганда ҳамда бюро талабномалари ижро этилмаганда ҳам тармоқдан узиб қўйилади. Шу билан бирга, бюро вакилларига электр энергияси ва табиий газ истеъмолини ҳисобга олиш приборларига кўрсаткичларни олиш учун рухсат этилмаса, электр ва газ тармоқларига ноқонуний уланиш, талон-торож қилиш ёки электр энергияси ва табиий газдан фойдаланиш қоидаларини бузишнинг бошқа ҳолатлари аниқланса, электр энергияси ва табиий газ истеъмолини ҳисобга олиш приборлари қасддан бузилганда, кўрсаткичларни ўзгартириш мақсадида уларга ташқаридан аралашилса ҳам бундай қарор қабул қилишга асос бўлади.

— Истеъмолчини тармоқдан узиб қўйиш ва такрорий улаш кимнинг ваколатига киради?

— Электр ва газ тармоқларидан узиб қўйиш ҳамда уларни қайта улаш бюро, авария ҳолатида эса энергия ресурсларини етказиб берувчилар томонидан бюро хабардор қилинган ҳолда амалга оширилади. Қайта улаш учун истеъмолчилар бюронинг тегишли ҳудудий бўлинмасига, шу жумладан, ахборот-коммуникация технологиялари ёрдамида мурожаат қилишлари мумкин. Бюро томонидан истеъмолчиларни электр ва газ тармоқларига қайта улаш қарзлар тўлангандан кейинги кундан кечиктирмай амалга оширилади. Қайта улашда жисмоний шахслардан энг кам ойлик иш ҳақининг икки баравари миқдорида, юридик шахслардан энг кам ойлик иш ҳақининг ўн баравари миқдорида тўлов ундирилади.

Хулоса ўрнида айтганда, ушбу саъй-ҳаракатлар соҳада бошқарув тизимини, назорат ва ҳисоблаш механизмларини янада такомиллаштириш, тўлов интизомини мустаҳкамлаш, электр ҳамда газ таъминоти соҳасида жавобгарликни кучайтириш, ижро интизоми самарадорлигини оширишга хизмат қилади. Бунда қонунга итоаткор истеъмолчилар учун янада қулай шароитлар яратилади. Бинобарин, бюро ходимлари томонидан энергия ресурслари етказиб берувчилар билан биргаликда аҳоли ўртасида истеъмолчилар ҳуқуқий маданиятини юксалтиришга қаратилган тушунтириш ишлари олиб борилади.

Қобил ХИДИРОВ
суҳбатлашди.

НОЁБ ИННОВАЦИОН ЛОЙИҲА

ИСЛОҲОТ

Бугун юртимизда бизнесни қўллаб-қувватлаш борасидаги ёндашувлар қайта кўриб чиқилиб, тадбиркорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг тамомила янги тизими яратилмоқда. Бу эса аҳолининг ишбилармонлик қобилиятини тўлиқ юзага чиқариш, чет эллик инвесторларни кенг жалб этиш билан бирга, соҳада мулкчиликнинг замонавий шакллари юзага келишида муҳим омил бўлмоқда. Тўқимачилик саноатида ҳаётга жадал татбиқ қилинаётган ишлаб чиқариш кластери бунга яққол мисол бўла олади.

рақобатдош маҳсулотлар тайёрлаш, экспорт ҳажмини ошириш имконини беради

Хўш, ишлаб чиқариш кластери нима?

Мутахассисларнинг айтишича, бу ягона технологик занжирга бирлаштирилган корхоналар мажмуи бўлиб, у илм-фан, таълим ҳамда ишлаб чиқариш интеграциясини чуқурлаштириш, илғор технологияларни амалиётга жадал жорий этиш имконини беради. Пировардида хом ашё етиштиришдан тортиб, уни қайта ишлашнинг барча босқичигача тўлиқ қамраб олинади. Яъни пахта толаси шу ернинг ўзида экспортбоп тайёр маҳсулотга айлантирилади.

Мамлакатимиздаги ана шундай инновацион лойиҳанинг дастлабкиси Бухоро вилоятида амалга оширилаяпти.

— Давлатимиз раҳбарининг 2017 йил 19 майдаги "Бухоро вилоятида замонавий пахтачилик-тикувчилик кластерини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорига асосан бунёд этилаётган мазкур йирик мажмуа ишлаб чиқаришга замонавий инновацияларни татбиқ этиш борасида мутлақо янги босқични бошлаб берди, — дейди вилоят ҳокимлиги иқтисодиёт ва ҳудудларни комплекс ривожлантириш бош бошқармаси масъул ходими Аъзам Тилавов. — Ушбу йирик лойиҳадан кўзланган асосий мақсад пахта хом ашёсини чуқур қайта ишлаш орқали рақобатдош маҳсулотлар тайёрлаш ҳажмини кўпайтириш, экспорт салмоғини оширишдир.

Айтиш жоизки, пахтачилик ва тўқимачилик кластер фаолиятининг бир йўналиши, холос. Чунки унга ажратилаётган 8 минг гектар экин майдонида ғўзадан ташқари, бошқа қишлоқ хўжалиги экинлари ҳам парваришланади. 20 гектар ерда эса замонавий иссиқхона барпо қилинади.

Шу билан бирга, чорвачилик комплекси ташкил этилиб, етиштирилган гўшт ва сут шу ернинг ўзида тайёр маҳсулотга айлантирилади. Ғўзапоя ҳамда маҳаллий ўғитни қайта ишлаш, табиий бўёқ тайёрлаш каби яна кўплаб лойиҳалар ҳам рўёбга чиқарилади. Энг асосийси, йилига 11500 тонна тола қайта ишланиб, маҳсулотнинг 80 фоизи экспортга йўналтирилади.

Шу мақсадлар рўёби йўлида "Бухара коттон текстиль кластер" корхонаси фаолияти йўлга қўйилди.

— Мазкур мажмуа воҳамиз учун ҳам иқтисодий, ҳам ижтимоий жиҳатдан ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга, — дейди А. Тилавов. — Кластер шарофати билан минга яқин иш ўрни яратилади. Айни дамда мажмуа ишлаб чиқариш майдончаларида реконструкция ва қурилиш-монтаж жараёни давом эттирилмоқда. Шу кунга қадар 7 миллиард сўмликдан зиёд қурилиш ишлари бажарилди.

Йирик лойиҳалар ўта синчковликни талаб қилади, албатта. Шундан келиб чиққан ҳолда, Германия, Бельгия, Швейцария каби давлатларнинг етакчи компаниялари билан зарур дастгоҳлар, асбоб-ускуналар етказиб бериш юзасидан дастлабки келишувларга эришилди.

Мазкур ноёб лойиҳа доирасида беш йил давомида 123,1 миллион долларлик инвестиция ўзлаштирилиб, инновацион технологиялар жорий этилиши мўлжалланмоқда. Буларнинг барчаси маҳаллий хом ашёдан рақобатдош маҳсулотлар тайёрлаш, уларни экспорт қилиш, валюта тушумини кўпайтириш, аҳоли бандлигини таъминлаш имконини беради.

Истам ИБРОҲИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Мустақил юрт таронаси

Фарғона вилоятида ташкил этилаётган "Мустақиллик шукронаси" шодиёналари халқимизнинг энг улуғ ва энг азиз айёми — Истиқлол байрамига тайёргарликнинг муносиб ифодасидир. Мазкур маданий тадбирга аҳолининг кенг қатламлари жалб этилаётганлиги янада аҳамиятлидир.

«ФИДОЙИНГ БЎЛГАЙМИЗ СЕНИ, ЎЗБЕКИСТОН!»

Бугунги кунда вилоятда 48 та намунали халқ ансамбли фаолият кўрсатади. Уларда 1500 нафардан зиёд ҳаваскор хонанда, созанда, рақкосалар ижод қилмоқда. Ўтган йиллар мобайнида Қува туманидаги "Қува анори" ҳамда "Зебо", Қўштепа туманидаги "Кабутар", Олтиариқ туманидаги "Зилол" ашула ва рақс дасталари, "Қўқон ёр-ёри", "Чодиржамол" фольклор этнографик ансамбллари ижрочиларининг маҳорати республика миқёсидаги танловларда юқори баҳоланди. Айни пайтда вилоятнинг шаҳар ва туманларида бўлиб ўтаётган "Мустақиллик шукронаси", "Мустақиллик оқшомлари" концерт дастурларида ана шу ҳаваскор ижрочилар чиқишларини юртдошларимиз илиқ кутиб олаяпти.

Фарғона бўйлаб етти кун давом этган "Менинг Ўзбекистоним" фестивали "Ўзбекконцерт" давлат муассасаси билан ҳамкорликда ташкил этилди. Айниқса, Бешариқ, Фарғона, Қўштепа, Ёзёвон туманлари маданият ва истироҳат боғларида уюштирилган тадбир минглаб томошабинларни қамраб олди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар, "Ниҳол" мукофоти совриндорлари, таниқли хонандалар, кулги усталари ва рақкосалар чиқиши барчага завқ шавқ улашди.

— Аҳмад Фарғоний номидаги боғ мажмуасидаги аллома ҳайкали жойлашган майдонда шоирлар ҳамда спорт юлдузлари билан учрашувлар жуда ҳаяжонли кечди, — дейди Фарғона шаҳрининг Қирғули мавзесида истиқомат қилувчи Ботир Холдоров. — Ватан мадҳ этилган шеърлар ўқилиши, бокс бўйича Осиё чемпиони Лазизбек Муллажоновнинг ёшлар билан қизғин мулоқоти, унинг шу юрт фарзанди эканлигидан фахр-ифтихор туйиши юзлаб тенгдошлари қалбини тўлқинлантирди.

Куни кеча Ислом Каримов номидаги Театр-концерт саройида намойиш этилган махсус дастурда 20 нафар эстрада хонандасининг чиқишларини 2000 нафардан зиёд фарғоналиклар зўр иштиёқ билан қарши олдилар. Тароналар авжига чиқди. Санъатсевар ёшлар хонандаларга жўровоз бўлдилар.

Элёржон ЭҲСОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Табиат доимо озодалик ва эътиборга муҳтож

Мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий тараққиёти ва халқимиз турмуш фаровонлигига қаратилган дастурлар ижросида мавжуд табиий ресурсларга таянилади. Истиқлол йилларида улардан оқилона фойдаланиш, бундай неъматларни асраб-авайлашга катта эътибор қаратилаётганининг боиси ҳам шунда. Ушбу мақсадда бундан тўққиз йил аввал Ўзбекистон экологик ҳаракатига асос солинган эди.

МУНОСАБАТ

Президентимиз жорий йилнинг 12 июль куни бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасида парламент палаталари, сиёсий партиялар, Ўзбекистон экологик ҳаракати, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари фаолиятининг таҳлили ҳамда истиқболдаги вазифаларига бағишланган видеоселектор йиғилишида мазкур масалага ҳам алоҳида эътибор қаратди.

Экоҳаракат томонидан юртимизда атроф-муҳитни муҳофаза этиш бўйича қонунчилик базасини мустаҳкамлаш, шу соҳада қабул қилинаётган қонун ҳужжатлари ижроси юзасидан парламент назоратини жорий этиш йўлида муайян ишлар амалга оширилгани билдирилди. Лекин шу билан бирга, келгусида ҳудудларни тоза ичимлик суви билан таъминлаш, маиший чиқиндиларни тўплаш, қайта ишлаш ва утилизация қилиш, саноат иншоотларини экологик нуқтаи назардан қайта инвентаризациядан ўтказиш, аҳолининг экологик маданиятини ошириш, ёш авлод қалбида табиатга меҳр-муҳаббат, унга дахлдорлик ҳиссини шакллантириш масалаларига жиддий эътибор қаратиш лозимлиги таъкидланди. Бинобарин, барча йирик саноат корхоналарида Экологик ҳаракатининг вакиллари бўлиши — давр талабидир.

Дарҳақиқат, бугунги кунда юртимизда экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш борасида бажарилиши лозим бўлган ишлар талайгина. Айниқса, сўнгги ойларда давлатимиз раҳбари томонидан қабул қилинган қатор Фармон ва қарорлар мазкур соҳада туб бурилиш ясамоқда. Жумладан, давлатимиз раҳбарининг шу йил 21 апрелдаги "Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида давлат бошқаруви тизимини такомиллаштириш тўғрисида"ги Фармонида бу борадаги мавжуд муаммоларнинг аниқ ечимлари белгилаб берилди.

Сўнгги йилларда Экоҳаракат депутатлар гуруҳи томонидан 10 дан ортиқ қонунлар ишлаб чиқилгани диққатга сазовор, албатта. Аммо Экоҳаракат ва унинг депутатлик гуруҳи томонидан, асосан, қонунлар ишлаб чиқиш ҳамда турли ташкилий тадбирларни ўтказиш билан чекланиб, экологик муаммоларни ҳал этишга етарли даражада эътибор қаратмаганлиги кўзга ташланмоқда.

Таъкидлаш жоизки, Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йилида Президентимиз томонидан таклиф этилган парламент назоратининг янги шакли — ҳудудлардаги ҳақиқий ҳолатни ўрганиш амалиёти жорий этилгани Экоҳаракат фаолиятини янгича услубда ташкил этишга муҳим туртки берди. Шу боис эндиликда депутатларимиз ҳудудлардаги муаммолар моҳиятини чуқур ўрганиб, биринчи навбатда, халқимиз саломатлиги ва экологик хавфсизлик йўлида аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш, чиқиндиларни утилизация қилиш ҳамда қайта ишлашга эътибор қаратишаётир.

Бу борада депутатлар тегишли вазирлик ва идоралар иштирокида ҳар бир вилоят, туман, хонадон ҳамда объектларда бўлиб, экологик муаммоларни ўрганишмоқда, шунингдек, уларни ҳал этиш юзасидан қўшма Дастур қабул қилинаётганини айтиб ўтиш жоиздир.

Албатта, аниқланган муаммолар бўйича амалий чора-тадбирлар кўрилади. Бундан ташқари, шу кунларда чиқиндиларни қайта ишлайдиган корхоналар учун ускуна-агрегатлар тайёрловчи завод барпо этиш бўйича таклиф тайёрланмоқда. Бу йўналишда Беларусь Республикасининг "Сифания-Экотехника" компанияси билан биргаликда умумий қиймати 5 млн. АҚШ долларилик инвестиция киритиш режалаштирилмоқда.

Шунингдек, жуда кўп муаммолар аҳолининг экологик маданияти, айниқса, ёшларнинг экологик таълим-тарбияси билан бевосита боғлиқлигини инобатга олиб, Узлуксиз экологик таълимни жорий этиш концепцияси ишлаб чиқилади.

Мурожаатларни ўрганиш мақсадида экологик рейдлар, жамоатчилик эшитувлари ўтказиш тажрибаси кенгайтирилиб, "Ишонч телефони" тизимида ташкил этилган "Жамоатчилик қабулхонаси" ҳудудларда ҳам ривожлантирилди.

Табиатга бўлган эҳтиром, унинг сирларини англаб етишга интилиш, атроф-муҳитни мусаффо сақлаш, озодалик ва поклик каби эзгу қадриятлар узоқ ўтмишимизга бориб тақалади. Ёшларимизни табиат ҳамда унинг бойликларига меҳр-муҳаббат, чуқур эҳтиром руҳида тарбияласак ва бунга ўзимиз ҳам қатъий амал қилсак, бу бизнинг энг катта ютуғимиз бўлади. Зеро, янгича фикрлаш ҳамда ишлашни даврнинг ўзи тақозо қилмоқда.

Ислом ХУШВАҚТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги Ўзбекистон экологик ҳаракати депутатлар гуруҳи аъзоси.

Ковул — қимматбаҳо, сувсизликка чидамли, муҳими, кони фойда

Давлатимиз раҳбари яқинда Наманган вилоятига ташрифи чоғида паст рентабелли ерлардан самарали фойдаланиш ҳисобига экспортбоп маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш, хусусан, ковулчиликни ривожлантириш бўйича тавсиялар берди.

Очиғи, кўпчилигимиз халқ орасида "Кавар", "Каперс" деб аталадиган бу ўсимлик ҳақида деярли маълумотга эга эмасмиз. Ваҳолонки, ковул фармацевтика саноати учун қимматбаҳо хом ашё ҳисобланади. Табобат илмининг султони Абу Али ибн Сино ушбу набототт туридан кўплаб хасталикларни даволашда қўл келадиган дармондорилар тайёрлаш усулларини ёзиб қолдирган.

ИЗЛАНИШ

Гап шундаки, ўсимликнинг илдиз қисмидан олинадиган дамлама гепатитга шифо бўлса, пояси ва барги тери касалликларидан фориғ бўлишда асқатади, меваси таркибидаги йод буқоқдан азият чекадиган инсонларга катта наф келтиради. Жаҳон фармацевтика саноатида мазкур тавсиялар асосида дорилар тайёрлаш кенг йўлга қўйилгани қувонарлидир.

Мутахассисларнинг айтишича, ковулчилик энг истиқболли тармоқ бўлиб, уни йўлга қўйиш ортиқча маблағ ва ресурсларни талаб қилмайди. Сабаби, ер бағирлаб ўсадиган тиканли бута жой танламайди, сувсизликка ўта чидамли. Баландлиги 1 метрдан 2 метргача етади. Ёввойи турлари май ойидан то октябргача ўсиб, ҳосил беради. Гуллари ниҳоятда гўзал, эрталаб очилади-да, кечга бориб ёпилади. Реза меваси икки палладан иборат бўлиб, худди тарвузга ўхшайди. Пишгандан сўнг лола мисол очилади.

МУТАХАССИС ФИКРИ

Маданийлашган бу турни синовдан ўтказиш жараёнида унинг илдизи, пояси, барги ва меваларидан тузлама, шунингдек, махсус дорилар тайёрлаш устида ҳам изланишлар олиб бордик. Масалан, қуритилган поясидан олинадиган "Йодокаперин" толқони тиббий воситалар қаторидан ўрин олди. Консерваланган мевалари экспортбоплиги билан аҳамиятга эга. Эндиликда ўсимлик кўчатларини кўп миқдорда етиштириб, талабгорларга етказиб беришни режалаштирганмиз.

Авазхон МЕРГАНОВ,
қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди.

Мамлакатимизда қуёшсевар, айни чоғда совуққа чидамли бу ўсимликни маданийлаштириш бўйича илмий тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Бунинг самараси ўлароқ, Наманган муҳандислик-технология институти олимлари томонидан унинг "Ўзбекистон-20" нави яратилди. Ковул парваришлаш учун суғориладиган ер майдонлари талаб қилинмайди, боз устига, агротехникаси ҳам мураккаб эмас. Масаланинг айни шу жиҳатлари инобатга олиниб, Наманган вилоятида сўнгги пайтларда қишлоқ хўжалигининг янги тармоғини ўзлаштириш борасида амалий чора-тадбирлар кўрилаяпти. Бунда ҳудуддаги 148 минг гектар паст рентабелли, асосан, қирадирликлардан самарали фойдаланиш кўзда тутилмоқда. Биргина Чуст туманида бундай ерлар 2 минг гектардан ошади.

Эътиборли жиҳати шундаки, ушбу майдонларнинг аксарияти ёввойи ковул билан қопланган. Маҳаллий аҳоли томонидан уларнинг мевасини йиғиб олиб, норасмий экспортчилар орқали хорижга чиқариш ҳолатлари ҳам учраб туради. Эндиликда ана шу майдонларни назорат остига олиш, шунингдек, шифобахш ўсимликнинг маданийлашган навларини экиш орқали муҳим фармацевтика хом ашёсини кўпайтириш масаласига туман ҳокимлиги, маҳаллий тадбиркорлар томонидан катта қизиқиш билдирилаётир.

Дарҳақиқат, Чуст туманидаги "Феруз" кичик корхонаси ковул етиштириш ва экспорт қилиш кўзда тутилган истиқболли лойиҳани амалга оширишга киришди. Президентимизнинг вилоятга сафари чоғида тақдим этилган ушбу лойиҳага мувофиқ, келгуси йил баҳоридан уч минг гектарга яқин майдонда плантация ташкил қилиш мўлжалланмоқда.

— Бизнес-режамизда деҳқончиликдан ташқари, қайта ишлашни ташкил этиш ҳам қамраб олинган, — дейди корхона раҳбари Илҳомжон Абдуллаев. — Чунончи, хориждан келтириладиган технологик ускуналар ёрдамида бир кеча-кундузда 5 тоннадан зиёд ковул меваси ярим ва бир литр сиғимли шиша идишларга қадоқланади. Ҳисоб-китобларга кўра, янги экилган кўчатлар уч йилда ҳосилга киради ҳамда гектаридан 20 тоннагача ҳосил йиғиштириб олиш мумкин. Агар ҳар гектар ковулзор фақат экспорт ҳисобига 125 минг АҚШ доллари миқдорида самара бериши инобатга олинса, лойиҳамиз истиқболи тўла намоён бўлади. Яна бир муҳим жиҳати, 65 та доимий, 600 та мавсумий иш жойи яратилиб, аҳолининг шунча қисми бандлигига эришилади.

Албатта, бизнес лойиҳанинг муваффақиятли амалга ошиши сармояга ҳам боғлиқ. Шунинг учун тадбиркор 400 миллион сўм миқдоридаги ўз маблағидан ташқари, банкдан 600 миллион сўмлик кредит олишни режалаштирган.

Президентимизнинг вилоятдаги "Ифода агрокимё ҳимоя" масъулияти чекланган жамиятида қишлоқ хўжалиги соҳасидаги истиқболли лойиҳалар билан танишуви чоғида "Феруз" кичик корхонасининг ушбу лойиҳаси ҳақида ҳам батафсил маълумот берилди. Давлатимиз раҳбари чустлик тадбиркорларнинг интилишларини маъқуллаб, янги соҳани изчил йўлга қўйиш юзасидан тавсиялар берди. Жумладан, ковул етиштириш илмий асосини янада мукаммаллаштириш, экспорт қилиш механизмини яратиш, шунингдек, ҳудудда ковулчиликни ривожлантириш бўйича ассоциация ташкил этиш зарурлиги таъкидланди.

Бундай эътибор ва йўл-йўриқлар қишлоқ хўжалигининг янги тармоғини йўлга қўйишга киришган ташаббускор инсонлар ғайратига қанот бағишлади. Айни пайтда ҳудудда экин майдонларини аниқлаш ҳамда экишга тайёрлаш тадбирлари бошлаб юборилди. Муҳими, бу ишга нафақат "Феруз" кичик корхонаси, балки бир қатор маҳаллий тадбиркорлар ҳам қўл уриш истагини билдиришмоқда. Зеро, жаҳон бозорида харидоргир бўлган "тарвузча"лар етиштириш йўлга қўйилиши ҳудуд иқтисодиётини мустаҳкамлашнинг муҳим омилларидан бирига айланади.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТАДБИРКОРЛИК

Кармана туманидаги "Довуд Кармана" хусусий корхонаси бундан саккиз йил аввал ташкил топган.

Хизмат кўрсатишдан — ишлаб чиқаришга

— Ўшанда банкнинг 25 миллион сўмлик кредитидан самарали фойдаланиб, турли русумдаги совиткичларни таъмирлашни йўлга қўйгандик, — дейди жамоа раҳбари Азиз Қосимов. — Ўтган йиллар давомида малака ва тажрибамизни орттириб, дастлаб кичикроқ ҳажмдаги совиткичлар тайёрлашни ўзлаштирдик. Буюртмалар ҳамда мижозларимиз сафи кенгайгач, маҳсулот турини кўпайтира бордик. Яқиндан бошлаб эса дўкон ва расталарда истеъмол молларини сифатли сақлаш имконини берадиган совиткичли витриналар ишлаб чиқармоқдамиз.

20 кишилик меҳнат жамоасига эга "Довуд Кармана"да яқин истиқболда яна бир қатор лойиҳаларни амалга ошириш кўзда тутилган. Паррандачилик саноатида қўлланиладиган камералар, автоматлаштирилган бошқарув дастгоҳлари ана шулар жумласидандир.

Кармана туманида жорий йил бошидан буён 1064 та жисмоний ва юридик шахс мақомидаги тадбиркорлик субъекти ўз фаолиятини йўлга қўйди.

Темур ЭШБОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

РЕКЛАМА

"ҚУРИЛИШ-ЛИЗИНГ" ЛИЗИНГ ТАШКИЛОТИ

Барча мулк шаклидаги қурилиш ташкилотлари учун

Лизинг 1 йилдан 5 йилгача
Ижара 1 йилгача

- қурилиш техникаси
- махсус транспорт
- қурилиш асбоблари
- технологик жиҳозлар
- кичик механизация воситалари

Лизинг операцияларини амалга ошириш орқали ўз маблағингизни сезиларли даражада тежаш имкониятига эга бўласиз.

Лизинг шартлари ҳар бир мижоз учун алоҳида тарзда белгиланади.

2017 йил учун ҚУРИЛИШ ТЕХНИКАСИНИ ЕТКАЗИБ БЕРИШГА буюртмалар қабул қилинади.

МАВЖУД ТЕХНИК АНЖОМЛАР: КОМПОЗИТ АРМАТУРА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЛИНИЯСИ.

ШУНИНГДЕК, КИЧИК МЕХАНИЗАЦИЯ ВОСИТАЛАРИ ҲАМ ҲОЗИРГИ КУНДА МАВЖУД:
— БЕТОН ҚОРУВЧИ ҚУРИЛМАЛАР (ЎЗБЕКИСТОН);
— РОССИЯДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ТУРЛИ РУСУМДАГИ МАЙДАЛОВЧИ БОЛҒАЛАР;
— ПАСАЙТИРУВЧИ ТРАНСФОРМАТОРЛАР, ЧУҚУРЛИК ВИБРАТОРЛАРИ, БЕТОНҚОРГИЧЛАР.

Тош кесувчи ускуна СК-350/600

АРЗОН НАРХЛАРДА, ЧЕГИРМАЛИ САВДО-СОТИҚ
Маҳсулот сертификатланган.

Бўёқчилик аппарати АМ-01

Аэропорт · Темир йўл · Бозор · Кумариқ к. · Озиқ-овқат дўкони · Дорихона · Олтин водий к., 29-«А» уй · Кўприк · Ремонт заводи · «Қурилиш-лизинг»

Тўловлар миллий валюта — сўмда амалга оширилади.

Манзил: Тошкент ш., Олтин водий к., 29-«А» уй. www.qurilish-lizing.uz E-mail: kurilish2003@mail.ru

Тел.: (0-371) 250-73-14, 250-85-91, (+99890) 958-61-61. Тел./факс: (0-371) 250-51-04.

ҚАРОР ВА ИЖРО

Айтишларича, отнинг қулоқлари орасидан беҳишт шамоли эсиб турармиш. Шунданми, эгарга минган киши дунё ташвишларини унутиб, ўзини руҳан тетик ҳис этар, касаллик эса унинг яқинига йўламас экан. Ота-боболаримиз от парваришланган хонадон файз-баракали бўлишини бот-бот уқтиришининг боиси ҳам шунда.

Дарҳақиқат, халқимиз отни инсоннинг чин дўсти, эр йигитнинг қаноти, деб билади. Ўзбек ўғлонлари эса азалдан от ўйнатиб, эгар устида улғайган, десак, муболаға эмас. Бироқ кейинги йилларда йилқичилик соҳаси эътибордан четда қолиб, таназзул ёқасига келиб қолган эди. Бугунги кунда республикамизда жами 211 минг 662 бошдан кўпроқ от мавжудлиги, уларнинг асосий қисми, яъни 85,1 фоизи шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликлари ҳиссасига тўғри келаётгани, атиги 9,4 фоизи фермер хўжаликлари, қолгани эса бошқа корхоналарда парваришланаётгани шундан далолат беради, албатта.

ТАНАЗЗУЛДАН ТАРАҚҚИЁТГА ЮЗ БУРГАН ТАРМОҚ

ёхуд йилқичилик ва от спортидаги бугунги ўзгаришлар ҳақида

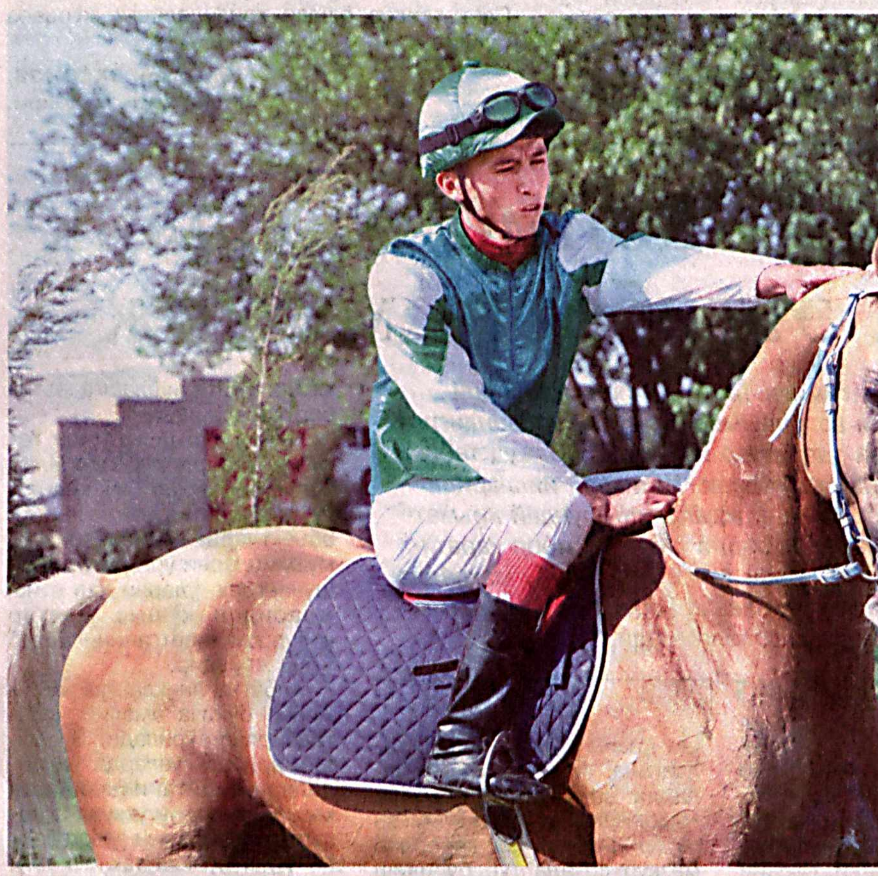

Тарихий ҳужжат

Ана шундай мураккаб бир пайтда давлатимиз раҳбарининг "Ўзбекистон Республикасида йилқичилик ва от спортини ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори қабул қилингани айни муддао бўлди. Соҳа фидойиларининг айтишича, у мустақиллик йилларида эълон қилинган тармоққа оид илк ҳужжатдир.

Қарорда йилқичилик ва от спортини ривожлантириш, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, янги авлод чавандозларини тайёрлаш, аҳолининг кенг қатлами, айниқса, ёшлар ўртасида от спортини оммалаштириш энг устувор вазифа сифатида белгилаб берилган. Унинг изчил ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон от спорти федерацияси ваколати кенгайтирилиб, Ўзбекистон йилқичилик ва от спорти федерациясига айлантирилди.

Бу тармоқ истиқболида қандай бурилиш ясайди?

— Президентимизнинг қарори ўз вақтида қабул қилинган тарихий ҳужжат бўлди, — дейди Ўзбекистон йилқичилик ва от спорти федерацияси раиси ўринбосари — бош котиб Эльдар Анарбаев. — Унга кўра, йилқичиликни ривожлантириш федерациямиз зиммасига юклатилгани нафақат ушбу тармоқ, балки от спорти истиқболи сари ташланган муҳим қадамдир. Негаки, спортнинг мазкур тури тараққий этиши, халқаро доирада юқори натижаларга эришилиши, энг аввало, йилқичилик равнақига боғлиқдир. Юртимизда масаланинг шу жиҳатига жиддий эътибор қаратилаётгани диққатга сазовор.

Инвестициявий жозибадорлик индикатори

Очиғини айтиш керак, от спорти энг қиммат спорт тури ҳисобланади. Шу билан бирга, сердаромад ҳамдир. У орқали давлатга мўмай даромад келиб тушади. Буни статистик маълумотлар ҳам тасдиқлайди. Масалан, Францияда ушбу спортдан олинадиган соф фойда йилига ўртача 13 миллиард еврони ташкил этади. Бу кўрсаткич Австралияда 11 миллиард доллар, АҚШда эса 100 миллиард долларга тенг!

— Биласизми, чет эллик инвесторлар бирор давлатга сармоя киритишдан олдин, унинг иқтисодиётини ҳар томонлама ўрганиш чоғида бир жиҳатга алоҳида эътибор қаратишар экан, — дея сўзида давом этади Э. Анарбаев. — Бу йилқичилик ва от спортининг йўлга қўйилганидир. Сабаби, мазкур соҳа ривожи инвестициявий жозибадорлик индикатори ҳисобланар экан. Шу маънода, Ўзбекистонимизни, ҳеч иккиланмай, сармоявий салоҳияти юқори мамлакатлар қаторига киритиш мумкин. Чунки йилқичиликни комплекс тараққий эттириш масаласига давлат сиёсати даражасида эътибор қаратилаётир.

Чиндан ҳам, юртимизда бир-бири билан чамбарчас боғлиқ бўлган ушбу тармоқлар истиқболи порлоқ. Тарихга назар соладиган бўлсак, ҳозирги пайтда соҳада пешқадам ҳисобланаётган айрим давлатларда ҳали йилқичилик йўлга қўйилмаган бир пайтда бизнинг заминда от спорти шаклланиш босқичидан ўтиб, ривожланиш поғонасига етганди. Ахир тўй-тантаналар "Кўпкари", "Оломон пойга", "Ағдариш" каби миллий ўйинларсиз ўтмаган. Полвону чавандозлар, айғирларнинг зўри ана шундай спорт мусобақаларида сараланган.

Афсуски, миллий ўйинларимизга эътиборнинг сусайиши йилқичилик равнақига ҳам соя ташлади. Охир-оқибат зотли отлар камайиб, четникига кўз тика бошладик. Оддий ҳақиқат шуки, бугун юртимиз чавандозлари халқаро мусобақаларда Германия, Голландия, Польша сингари хориж давлатларидан катта маблағ эвазига олиб келинган айғирлар билан иштирок этаяпти.

Савол туғилади: юртимизда спорт отлари етиштириш имконсизми?

— Имкони бор, албатта, — дейди суҳбатдошимиз. — Бунинг учун наслчилик ишларини яхшилаш, шунингдек, соҳа тараққий этган давлатлар билан ҳамкорликни мустаҳкамлаш зарур. Қарорда айни шу йўналишлар бўйича аниқ вазифалар белгилаб берилган. Шундан келиб чиқиб, яқинда от спорти бўйича Осиёнинг энг кучли давлати ҳисобланган Қатарда бўлиб, ўзаро тажриба алмашиб қайтдик. Энг муҳими, зоотехник, мураббий, ветеринар, тақачи ва чавандозларни ушбу мамлакатда доимий равишда бепул ўқув курсларига жалб этиб, тажрибасини ошириш бўйича келишувга эришдик. Бундай ҳужжат Россия от спорти федерацияси билан ҳам имзоланиши кутилаяпти.

Қорабайир — миллий ғуруримиз

Давлатимиз раҳбари Қашқадарё вилоятига қилган ташрифида йилқичиликда наслчиликни сақлаш ва ривожлантириш, айниқса, Қорабайир зотини кўпайтириш бўйича зарур йўл-йўриқ ҳамда кўрсатмалар берган эди. Бу бежиз эмас, албатта. Чунки пайдо бўлиши ўзбек халқи тарихи билан узвий боғлиқ бўлган мазкур зот миллий ғуруримиз, ифтихоримиздир.

— Қорабайир ўзининг қатор биологик хусусиятлари билан бошқа зотлардан устунликка эга, — дейди қишлоқ хўжалиги фанлари доктори, профессор Дўстмуҳаммад Холмирзаев. — Яъни тоғ шароитига яхши мослашади, иссиқ ва совуққа бардошли. Пойгада, айниқса, узоқ масофага чопиш, тўсиқлардан сакраб ўтишда бошқа отлардан асло қолишмайди. Миллий от спорти — "Кўпкари" мусобақаларида эса унга тенглашадигани топилмайди.

Қорабайир отларининг тана тузилиши ўта хушбичим ва қотма бўлади. Тўши кенг, бўйни қисқа эса-да, анча йўғон, қарчиғайи унча баланд эмас. Ранги, асосан, қора, тўриқ, жийрон, кўк, малла, чавкар, шунингдек, саман тусда бўлади.

От табиатан ҳуркак жонивор ҳисобланади. Аммо бу — Қорабайирга ёт хислат. У довюраклиги, жанговарлиги билан чавандозлар ишончини, ишқибозлар меҳрини қозониб келмоқда. Юртимизда бу зотнинг "Оловхон", "Ўзбекистон" каби типлари яратилган. Бу борадаги изланишлар якунига етказилмагани ачинарли. Аммо Қорабайир генофонди сақлаб қолингани энг катта муваффақиятдир.

Президентимиз ташрифидан сўнг Яккабоғ туманида ушбу ноёб зотли отларни кўпайтиришга ихтисослаштирилган замонавий мажмуа бунёд этилмоқда. У 2018 йилнинг 1 январига қадар фойдаланишга топширилиши, 200 тагача йилқи боқилиб, учқур тулпорлар етказиб берилиши кўзда тутилган.

Дарвоқе, айни пайтда пойтахт вилоятидаги "Машъал", "Баркамол авлод болалар от спорти" сингари от клубларида ҳам Қорабайирни кўпайтириш йўлга қўйилган.

Олимпиадага ўз отларимиз билан борамиз

Очиғи, дунёда от зотлари жуда кўп. Лекин улар орасидан Қорабайир, Ахалтака ва немис зотларига талаб нисбатан катта. Нега?

— Негаки, улар ўз йўналиши бўйича энг яхши кўрсаткичларга эга, — дея изоҳ беради Эльдар Анарбаев. — Пойгада Ахалтака, тўсиқлар ошиб югуришда немис зотлари, миллий от ўйинларида Қорабайир чиндан-да тенгсиз. Шунинг учун юртимиздаги от заводлари, йилқичилик хўжаликларида ушбу зотларни кўпайтириш, уларнинг наслини яхшилашга жиддий аҳамият берилаяпти. Чунки олдимизга Олимпиада ўйинларига ўз отларимиз билан боришни асосий мақсад қилиб қўйганмиз.

Шу ўринда 2018 йилда Германияда бўлиб ўтадиган Жаҳон кубогининг финал босқичи ҳақида тўхталиб ўтсак. Унда дунёнинг энг сара отлари билан энг кучли 40 нафар чавандоз иштирок этса, шулардан бири — ўзбекистонлик Нуржон Тўёқбоев эканлиги таҳсинга лойиқ. У "Олтин лига" номи билан машҳур бўлган ушбу нуфузли мусобақанинг тўсиқлардан от сакратиш тури бўйича йўлланмасини "КингКорнет" лақабли тулпори билан Марказий Осиё лигасининг уч босқичида ҳам Гран-при соҳиби сифатида қўлга киритди.

Аслида, жаҳон кубогида қатнашишнинг ўзи — шараф. Аммо биз мақсадни юксак қўйиб, чавандозимиз совринли ўринларни эгаллашидан умид қилиб турибмиз.

Айтиш жоизки, юртимизда спорт отлари етказиб берадиган от заводи яна биттага кўпаймоқда. Пойтахт вилоятининг Бўстонлиқ туманида немис зотли отларни кўпайтиришга ихтисослаштирилган "Ўзбек спорт отлари" масъулияти чекланган жамияти ташкил этилаяпти.

Унинг биринчи босқичида 40 миллиард сўм миқдорида инвестиция ўзлаштирилиб, отхоналар, машғулот ва мусобақа ўтказиладиган майдонлар қурилади. Энг асосийси, Германиядан наслли биялар олиб келиниб, 2018 йилда 50 та қулун олиниши кутилаяпти. 2020 йилда эса бу кўрсаткич 200 тага етказилиши қувонарлидир.

Келажакда бу ерда дунё стандартларига жавоб берадиган лаборатория, замонавий жарроҳлик маркази ишга туширилиши, ҳудудларда эса филиаллари ташкил этилиши режалаштирилган.

Ноёб арғумоқлар маскани

Ҳозирги кунда республикамизда 13 та наслчилик хўжалиги фаолият юритаётгани, мавжуд отлардан 11 минг 116 боши наслдорлиги, жумладан, 527 боши наслли бия эканлигини инобатга оладиган бўлсак, зотдор отларни кўпайтириш имкониятимиз юқорилиги ойдин бўлади.

Ўрта Чирчиқ туманидаги "Ўзбегим отлари" от заводида ноёб тулпорлар сирасига кирадиган Ахалтака зоти кўпайтирилади.

— Президентимиз Тошкент вилоятига ташрифи давомида от заводимиз фаолияти билан яқиндан танишиб, соҳани ривожлантириш, айниқса, наслчиликни яхшилаш, зотдор тулпорларни кўпайтириш бўйича қимматли маслаҳатларини берди, — дейди "Ўзбегим отлари" масъулияти чекланган жамияти раҳбари Аваз Исмоилов. — Бу эса бизни янги лойиҳаларни амалга ошириш, фаолиятимизни кенгайтиришга руҳлантирди. Айни пайтда қўшимча отхоналарни қуриш ишларини бошлаб юбордик. Яна бир муҳим йўналиш, яъни Ахалтака отларининг янги линияларини яратиш устида изланаяпмиз. Булар тез орада ўз самарасини беради.

Маълумот ўрнида айтиш жоизки, Ахалтака зоти бундан беш минг йил муқаддам пайдо бўлган қадимий от тури ҳисобланади. Улар учқурлиги, абжирлиги, чидамлилиги, кўркам кўриниши билан алоҳида ажралиб туради. Олимлар бу зот аслида бизнинг заминимизда пайдо бўлган, деган фикрни илгари суришади. Ушбу арғумоқлар, асосан, ҳозирги Фарғона водийси, Хоразм вилояти ҳудудларида учраган. Бироқ унинг генофонди Туркманистонда сақланиб қолган.

— Дунёда мавжуд Ахалтака отларининг қарийб 10 фоизи бизнинг заводимиз улушига тўғри келади, — дейди зоотехник Галина Славская. — Уларнинг аксарияти мамлакат ва халқаро миқёсдаги чемпионатлар иштирокчиси ҳамда совриндори, айтиш мумкинки, Ўзбекистон фахрига айланган. Мисол учун, "Галлас" лақабли тулпор ёш айғирлар ўртасида жаҳон чемпиони, мутлақ Осиё чемпиони ҳисобланади. Унинг чиройли хатти-ҳаракатлари, йўртиб юришини айтмайсизми?!

Галина Славская билан бир бор суҳбатлашган киши отлар оламига шўнғиб кетади. Бу соҳа фидойиси беназир жонзотлар нимани хуш кўриши-ю, парваришлашда қайси жиҳатларга эътибор қаратиш зарурлигини жуда яхши билади. Таъбир жоиз бўлса, отчиликда ўзига хос мактаб яратган. Эътиборли жиҳати, у от заводидаги 300 га яқин йилқилар эришган натижаларнигина эмас, балки улар қайси айғир ёки биядан урчигани-ю, барча кўрсаткичларини йилма-йил ёддан айтиб беради.

— От — меҳрталаб жонивор, — дейди Г. Славская — Ундан эътиборингизни аямасангиз, энг содиқ дўстга айланади. Айниқса, спорт отларини етиштиришда бу ўта муҳим жиҳат саналади. Шунинг учун заводимизда йилига 60 та тойчоқ олинса, уларнинг ҳар бири парваришига алоҳида ёндашамиз. Натижада халқаро мусобақаларда юртимиз шарафини ҳимоя қиладиган спорт отлари сони тобора кўпаймоқда.

Бугун йилқичилик ва от спорти тармоғида туб ўзгаришлар даври бошланди. Бевосита Президентимиз ташаббуси билан мазкур жабҳада олиб борилаётган ислоҳотларда ҳеч бир масала эътибордан четда қолмаяпти. Спорт, хизмат отлари етиштириш, наслчиликни яхшилаш баробарида, тизим моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, отчопарларни халқаро андозаларга мувофиқ, қайта қуриш ва модернизациялаш ишлари жадал давом эттирилмоқда. Бу каби саъй-ҳаракатлар яқин йилларда ўзбек йилқичилиги ва от спорти довруғини дунёга кенг ёйишга хизмат қилишига ишонамиз.

Саид РАҲМОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ҳасан ПАЙДОЕВ олган сурат.

«Тановар» жозибаси

Россия Федерациясининг Сочи шаҳрида бўлиб ўтган X халқаро "Сочи. Санъат. Дунё" рақслар кўрик-танловида Гулистон шаҳар "Баркамол авлод" болалар марказининг рақс тўгараги аъзоси Ҳусниада Абдусаломова энг юқори ўринни эгаллади.

ЭЪТИРОФ

Бинобарин, истеъдодли вакилимиз ижро этган ўзбек миллий рақс санъати дурдоналаридан бири — "Тановар" ҳакамлар ва томошабинлар эътирофига сазовор бўлди. Шунингдек, Ҳусниада эгнидаги атлас либос ҳам барчанинг ҳайратини оширди.

— Танловда дунёнинг 48 та давлатидан вакиллар иштирок этди, — дейди Гулистон шаҳар "Баркамол авлод" болалар маркази директори Нилуфар Маматқулова. — Албатта, ана шундай нуфузли ижодий кўрикда миллий рақс санъатимиз намунасининг биринчи ўринга лойиқ топилганидан чексиз гурурландик.

Айтиш лозимки, айни чоғда, Ҳусниада қатнаётган масканда 120 ўқувчи турли йўналиш бўйича ўз истеъдодини камол топтиряпти. Вилоят бўйича эса 4698 нафар ўғил-қиз "Баркамол авлод" болалар марказларининг фаол аъзоси ҳисобланади.

Аҳмадали ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Спорт

Хитойда шахмат бўйича мактаб ўқувчилари ўртасида ўтказилган Осиё чемпионатида мамлакатимиз вакиллари саккизта олтин, олтита кумуш ва тўртта бронза медалга сазовор бўлди.

Ўзбекистон ёшлари — Осиёнинг энг кучли шахматчилари

Қитъа биринчилигининг етти ёшгача бўлган қизлар ўртасидаги беллашувларида Афрўзабону Рўзиматова бир олтин, иккита кумуш медални ютиб олди. Тўққиз ёшгача қизлар беллашувида Зилола Актамова блиц йўналишда биринчи, рапид йўналишда учинчи натижани қайд этди.

Ўн бир ёшгача бўлган қизлар баҳсларида Умида Омонова стандарт ва блиц шахмат бўйича ғолибликка эришиб, рапид йўналишда кумуш медаль билан тақдирланди. Ушбу ёш тоифасида ўғил болалар ўртасида Олмос Раҳматуллаев рапид ва блиц йўналишларида олтин, стандарт шахмат бўйича эса кумуш медалга эгалик қилди.

Ўн уч ёшгача қизлар мусобақасида Юлия Хегай иккита кумуш ва битта бронза медални қўлга киритди. Худди шу ёш тоифасида ўғил болалар ўртасида Мирфайз Суннатов блиц йўналишда учинчи ўриндан жой олди.

Ўн беш ёшгача қизлар мусобақасида Ситора Сапарова рапид йўналишда Осиё чемпиони бўлди. Стандарт шахмат бўйича учинчи ўринни эгаллади.

Атлетларимизнинг ажойиб совғаси

Атлетларимизнинг Непалнинг Катманду шаҳрида оғир атлетика бўйича ўсмирлар ва ёшлар ўртасида бўлиб ўтган Осиё чемпионатида муносиб иштироклари кўпчиликни ҳайратга солди.

Маълумки, оғир атлетика ҳар бир мамлакат аҳолисининг, айниқса, ёшларнинг жисмоний салоҳияти ва саломатлигининг ўзига хос барометридир.

Машҳур атлетимиз Руслан Нурудиновнинг жаҳон майдонларидаги ғалабалари, юртимизда ёш авлоднинг ҳар томонлама етук ва баркамол вояга етишлари учун яратилган имкониятлар самарасини кўрсатиб берганди. Осмонўпар тоғлар мамлакати Непалда ёшларимизнинг қўлга киритган 11 олтин, 6 кумуш, 12 бронза медали навқирон авлодга кўрсатилаётган эътиборнинг амалий натижасини тасдиқлайди.

Умумжамоа ҳисобида биринчи

Латвияда стол тенниси бўйича ташкил этилган халқаро турнир ҳам вакилларимиз учун эсда қоларли бўлди.

Унда Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари 3 та олтин, 3 та кумуш ва 3 та бронза медал билан умумжамоа ҳисобида биринчи ўринни эгаллади.

Бугун Хитой, Жанубий Корея, Япония, Германия спортчилари стол тенниси мусобақаларида рақибларига, очиғи, аксарият ҳолларда ҳеч қандай имконият қолдирмайди. Шу маънода, Латвиядаги турнир Марказий Осиёда кучлилар билан тенгма-тенг баҳслашишга қодир янги жамоа майдонга чиқиб келаётганига асосли ишора сифатида умид уйғотди десак, муболаға эмас.

Фазлиддин АБИЛОВ.

Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси қўмита раиси Баҳром Кўчқоровга отаси **Тўлқин КЎЧҚОРОВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2008 йил 15 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 845. 79 847 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона (0-371) 233-52-55;
Котибият (0-371) 233-10-28; Эълонлар (0-371) 232-11-15.

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Реклама материаллари учун таҳририят жавобгар эмас.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда оператор Ж. Тоғаев томонидан саҳифаланди.

Газетанинг полиграфик ижроси сифати учун «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: (0-371) 233-11-07.

МАНЗИЛИМИЗ:
100000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — М. Жониҳонов.
Навбатчи — Д. Содиқов.
Мусаҳҳих — С. Исломов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. ЎзА якуни — 21.55 Топширилди — 23.20 1 2 3 4 5 6